

Türkiye’de ikinci orman fakültesinin Karadeniz Teknik Üniversitesinde kurulması ve eğitim-öğretime başlama süreci

Establishment of the second faculty of forestry at Karadeniz Technical University in Turkey and the process of starting education

Selahattin KÖSE

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Trabzon

Sorumlu yazar (*Corresponding author*)

Selahattin KÖSE
skose@ktu.edu.tr

Geliş tarihi (*Received*)

31.03.2022

Kabul Tarihi (*Accepted*)

18.08.2022

Sorumlu editör (*Corresponding editor*)

İbrahim TURNA
turna@ktu.edu.tr

Atıf (*To cite this article*): Köse, S. (2022). Türkiye’de ikinci orman fakültesinin Karadeniz Teknik Üniversitesinde kurulması ve eğitim-öğretime başlama süreci. Ormanlık Araştırma Dergisi , Karok 2021 , 67-75 . DOI: 10.17568/ogmoad.1096417

Öz

Türkiye’nin dördüncü üniversitesi Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ), 1955 yılında Trabzon’da kuruldu. İlk dört fakültesinden biri orman fakültesidir. Türkiye’nin ikinci orman fakültesidir ve ilk orman fakültesi olan İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinin desteğiyle 1971 yılında eğitime başladı. Genel Ormanlık Bölümüne 35, Orman ürünleri Sanayi Bölümüne ise 15 öğrencinin kaydı yapıldı. Bölümlerin adları 1974 yılında Orman Mühendisliği ve Orman Sanayi Mühendisliği olarak değiştirildi. Bu bölümler ilk mezunlarını 1975 yılında verdi. Peyzaj Mimarlığı Bölümü 1990, Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi Bölümü ise 2012 yılında eğitim öğretime başladı. Türkiye’deki orman fakültesi sayısı halen 12’dir.

Anahtar Kelimeler: KTÜ, Orman fakültesi, orman mühendisliği, orman endüstri mühendisliği, peyzaj mimarlığı, yaban hayatı ekolojisi ve yönetimi

Abstract

The fourth university of Turkey, Karadeniz Technical University, was founded in 1955 in Trabzon. One of the first four faculties is the Faculty of Forestry. It is the second forestry of faculty of Turkey and it started education in 1971 with the support of the faculty of forestry Istanbul University, which is the first forestry of faculty in Turkey. 35 students were registered in the Department of General Forest Engineering and 15 students in the Department of Forest Products Industry Engineering. These departments were renamed in 1974. They took the name of Forest Engineering and Forest Industry Engineering department. These departments gave their first graduates in 1975. The Landscape Architecture Department started education in 1990, and The Wildlife Ecology and Management Department in 2012. The number of forest faculties in Turkey is still 12.

Key Words: KTU, Faculty of forestry , forest engineering, forest industry engineering, landscape architecture, wildlife ecology and management

Creative Commons Atıf -
Türetilemez 4.0 Uluslararası
Lisansı ile lisanslanmıştır.

1. Türkiye’de üniversiteler ve Karadeniz Teknik Üniversitesi

Türkiye’de fakülteler birliği anlamında da kullanılan üniversite sözcüğü, ilk kez 1933 yılında mevzuata girmiştir. İstanbul Darülfünunun ilgasına (kaldırılmasına) ve Maarif Vekâletince (Milli Eğitim Bakanlığı) yeni bir üniversite kurulmasına dair 2252 sayılı kanun, 1933 yılında Resmi Gazetede (RG) yayımlanmıştır (Resmi Gazete, 06.06.1933). Adı geçen kanunda, Maarif Vekillliği 1 Ağustos 1933 tarihinden itibaren İstanbul’da İstanbul Üniversitesi adı ile yeni bir müessese kurmaya memur edilmiştir. İlgili Üniversitenin kadro kanunu ise 30 Mayıs 1934 tarihinde çıkmıştır. İkinci üniversite ise Yüksek Mühendis Okulunun 20.07.1944 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesine dönüşmesiyle kurulmuştur. Ankara’daki fakülte, enstitü ve yüksekokulların 18 Haziran 1946 tarihinde bir araya getirilmesiyle de Ankara Üniversitesi oluşmuştur. Bu üç üniversitenin kurulması daha önce mevcut bulunan akademik birimlerin üniversiteye dönüştürülmesi şeklinde gerçekleşmiştir (Köse, 2018).

2. Materyal ve Yöntem

Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde Orman Fakültesi tarihini ele almak için öncelikle KTÜ tarihinin iyice araştırılması gerekir. Türkiye’de belgelerle bir üniversite tarihini ortaya koyan eser, Karadeniz Teknik Üniversitesi için hazırlandı (Köse, 2018). Bu kitaptaki fakülteler tarihi birincil ve ikincil kaynaklar olarak ele alındı. KTÜ Üniversite Yönetim Kurulunun 1965 ve KTÜ Senatosunun 1973 yılından beri çıkan tüm kararları ana kaynaklar olarak değerlendirildi. Resmi gazeteler yanında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi ile imzalanan protokol metni de birincil kaynak olarak bakmak gerekir. Çeşitli dergilerde çıkan makale ve bilimsel toplantılarda sunulan bildiriler yardımcı kaynak olarak ele alındı. KTÜ’ye Yardım Derneği Başkanı merhum Avukat Yılmaz Bayraktar’ın özverili çalışmalarını da unutmamak gerekir.

İstanbul ve Ankara dışında kurulan ilk ve Türkiye’nin dördüncü üniversitesi Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ), 27 Mayıs 1955 tarihinde 6594 sayılı yasa ile Trabzon’da kurulmuştur. Fakülteleri ise 27 Eylül 1963 günü çıkan 336 sayılı kanunla belirlenmiştir (RG,27.09.1963). Bunlar, Temel Bilimler, İnşaat ve Mimarlık, Makine ve Elektrik ve Orman fakülteleridir.

Türkiye’de ikinci Orman Fakültesinin KTÜ’de kurulmasının nedeni, 1962 yılında hazırlanan Ormançılık Komitesi Raporuna dayanır. Devlet Planlama Teşkilatınca (DPT) hazırlanan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesindeki bu rapor,

İstanbul Üniversitesi (İÜ) Orman Fakültesi Profesörler Kurulu ve Orman Genel Müdürlüğü’nün üst düzey bürokratları tarafından hazırlandı. Raporunda, “Türkiye ormanlarında yürütülecek teknik ve idari çalışmalar tek başına İÜ Orman Fakültesi mezun sayısı yetersiz. Daha çok Orman Yüksek Mühendisine ihtiyaç var, yeni bir Orman Fakültesi gerekir” şeklindeki tespit, 1963 yılında dikkate alındı ve Karadeniz Teknik Üniversitesinde Orman Fakültesi kuruldu (OGM,1962, Köse,2018). Devlet planlama Teşkilatının isteği, Trabzon milletvekilleri olan Orman Yüksek Mühendisi Ali Rıza Uzuner ve Ahmet Şener’in (İzleyen yıllarda Orman Bakanı oldu) Türkiye Büyük Millet Meclis’indeki çabaları orman fakültesini KTÜ’ye kazandırdı. Burada DPT’nin orman fakültesinin bir teknik üniversitede olması ısrarı, Orman Ürünleri Sanayii Mühendisliğine olacak olan ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, I. Beş Yıllık Kalkınma Planında (1963-1967) sanayileşmeye verilen önemdedir (Köse, 2018).

KTÜ, 2 Aralık 1963 Pazartesi günü eğitim öğretime başladı. Temel Bilimler Fakültesi bünyesinde 90 öğrenci İnşaat-Mimarlık bölümünde okuyordu. Türkiye’de ise İstanbul, İstanbul Teknik, Ankara, Ege, Atatürk ve ODTÜ üniversitelerinde eğitim vardı. Jeoloji Bölümü de Temel Bilimler fakültesinde 1965 yılında eğitime başladı. Makine- Elektrik bölümlerinde ve İnşaat-Mimarlık Fakültesi bünyesindeki Jeodezi (Harita) Mühendisliği bölümleri ise 1979’da eğitim-öğretime geçtiler. Orman Fakültesi ise eğitim-öğretime başlamak için zorlu bir süreç yaşadı.

3. Bulgular

3.1. KTÜ’de orman fakültesinin eğitime başlama süreci

Türkiye’nin ikinci Orman Fakültesi 1963 yılında KTÜ’de kurulduğunda KTÜ rektörü henüz atanmamıştı. İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Nazım Terzioğlu 1964-1965 eğitim-öğretim döneminde KTÜ’de göreve başlayınca, İÜ Orman Fakültesi ile görüşmeye başladı. Talebi, KTÜ’de Orman Ürünleri Sanayi Mühendisliğinin açılması yönündeydi. Mensubu olduğu Üniversitenin Orman Fakültesine, “Orman fakültesini Trabzon’da açın ve patronajlığımı üstlenin!” dedi. İÜ ilke olarak kabul etti ama bu teklife tereddütle yaklaştı. Çünkü İÜ Orman fakültesi genel ormancılık eğitimi yapıyordu ve Sanayi Bölümünün tüm derslerini verebilecek akademik kadrosu yoktu (Duman, 1990; Eryılmaz, 1993; Köse, 2018).

KTÜ’nün 2. Rektörü Ahmet Özel, aynı isteği 1966 yılında yeniledi. İÜ, üç profesörden oluşan bir komisyon kurdu. Komisyon, KTÜ Orman Fakültesi-

nin kürsü, laboratuvar, derslik ve dekanlık binası ihtiyaçlarını belirlemekle görevlendirildi. İÜ Orman Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu, Prof. Dr. Faik Tavşanoğlu ve Prof. Dr. Faik Gülçür, Trabzon Orman Başmüdürlüğünün davetlisi olarak 6 Ekim 1966 günü Trabzon'a geldiler. Yemekli bir toplantılarına katılan KTÜ Temel Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halis Duman, Saatçioğlu'nun yakın bir gelecekte Trabzon'da orman fakültesinin kurulacağını ve patronajlığını İÜ Orman Fakültesinin yapacağını açıkladı (Duman, 1990).

Trabzon kamuoyu da konuya ilgi gösterdi. KTÜ'ye Yardım Derneği, 3 Mayıs 1967 günü İÜ Orman Fakültesi, İstanbul Valiliği ve Türk Mühendis ve Mimar Odalar Birliğine yazılar yazarak, KTÜ Orman Fakültesinin açılmasına yönelik isteklerini iletti. İstanbul Valisi Vefa Poyraz'a başvurarak Trabzon'un elçisi olması istendi. Bu elçilik, İÜ Orman Fakültesi Dekanlığı ve Profesörler Kurulu ile görüşme şeklindeydi. Vefa Poyraz, Trabzon Valisi iken KTÜ'nün kurulmasında olağanüstü çabalar göstermişti. Ayrıca ilgili Derneğin ilk başkanı ve Trabzon'un fahri hemşehrisiydi. Dernek, çeşitli kurumlarla görüşmeleri sonucu aldığı yanıtları, 16 Haziran 1967 günü KTÜ Rektörlüğüne iletti. Rektör Ahmet Özel 29 Haziran 1967 günü Derneğe verdiği cevapta, Orman Fakültesi kadrolarının tahsis edildiğini, bina projelerinin de gereğinin yapılması için Bayındırlık Bakanlığına gönderildiğini vurguladı (Bayraktar, 2009).

KTÜ'de Orman Fakültesinin kurulmasını sağlayan 1963 yılındaki 336 sayılı yasadaki kuruluş kadroları 1(bir) sayılı cetvel ile gösterilmişti. Toplam 74 akademik personel listede yer alıyordu. Aylıkları 1100-2000 TL arasında değişen 14 profesör, 800-1100 TL arasında değişen 20 doçent ve 500-800 TL arasında aylık alacak olan 40 asistan Orman Fakültesinin akademik kadrosunu oluşturuyordu. Memurundan fakülte sekreterine kadar toplam 7 idari kadro tahsis edilmiş ve aylıkları 400-950 TL arasında belirlenmişti. 336 sayılı yasanın 2. Maddesine yönelik 871 sayılı yasa 1967 yılında kabul edildi ve KTÜ'ye ve Orman Fakültesine yeni kadrolar verildi (RG,31.05.1967).

Temel Bilimler, İnşaat-Mimarlık ve Makine-Elektrik fakültelerinin bina projeleri yarışma ile belirlendi. Orman Fakültesinin binası ise Kanada'daki bir orman fakültesinin modeli dikkate alınarak projelendirildi. Rektör Özel'in de vurguladığı gibi, proje 1967 yılında Bayındırlık Müdürlüğüne gönderildi. Kalkınma Planı uyarınca gerekli bütçe sağlandı ve 1968 yılı sonunda ihale edildi.

İÜ Orman Fakültesi Dekan Vekili Hayrettin Kaya-

cık, kendi profesörler kurulunun KTÜ bünyesinde açılacak orman fakültesi patronajını memnuniyetle kabul ettiğini bir kez daha açıkladı. Yeni açılacak orman fakültesinin birinci sınıf (I-II sömestre) tedrisatının KTÜ Temel Bilimler Fakültesinde yapılması gerektiğini vurguladı. Bu konuda KTÜ Rektörü ile Temel Bilimler Fakültesi Dekanı ile esasları görüşmek üzere İstanbul'a davet ettiklerini açıkladı. İÜ Orman Fakültesi Profesörler Kurulu, 14 Kasım 1967 tarihli toplantısında ise KTÜ bünyesinde açılacak orman fakültesi ilgili hususlarda KTÜ Rektörlüğü ile Fakülteleri arasındaki işbirliğini sağlamak üzere Prof. Dr. Besalet Pamay'ı fakülte temsilcisi olarak görevlendirdi. Kurul ayrıca bir protokol taslağı hazırlayarak 19.12.1967 günü Milli Eğitim Bakanlığına gönderdi. Fakülte koordinatörü olarak seçilen Prof. Dr. Besalet Pamay'ı ise protokol işlerini takip etmesi için 25.12.1967 tarihinde Ankara'ya görevlendirdi (Yenigün, 26.09.1967; Bayraktar, 2009).

İÜ Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kemal Erkin, KTÜ Rektörlüğünün 29 Aralık 1967 tarihli, 4090/3536 sayılı yazısına cevaben, hazırlanan protokole ilişkin bazı soruları gündeme getiren bir yazı yazdı. Yazıda; 1968 yılı Ocak ayı içerisinde Ankara'da Başkanlığınızda toplanmış bulunan KTÜ Merkez Danışma Kurulu, müstakbel orman fakültesinin kuruluşu ile ilgili ve Fakültemizde son şekli verilerek birer nüshası Milli Eğitim Bakanlığı ve Rektörlüğümüze sunulmuş bulunan protokol esaslarının; a) Görüşülüp görüşülmediği, b) Görüşülmüşse ne gibi değişiklikler yapıldığının, c) Görüşülmemişse ne zaman görüşülebileceğinin bildirilmesi, istenmektedir (Bayraktar, 2009).

KTÜ Rektörü Prof. Ahmet Özel, İÜ Orman Fakültesi Dekanlığına gönderdiği, 7 Şubat 1968 gün ve 431-82 sayılı yazıda, Merkez danışma Kurulu toplantısında bütün protokoller için bir protokol tespiti esası üzerinde müzakereler yapıldığını, bu hususta Milli Eğitim Bakanı'nın da görüşü belli olduktan sonra Trabzon'da yapılacak müteakip toplantıda görüşülmesinin uygun olacağı mütalaası ile tehir edildiğini beyan etmektedir (Bayraktar, 2009).

KTÜ'de Orman fakültesinin eğitim-öğretime geçmesi konusunda hazırlıklar yapılırken Ege Üniversitesi Rektörü, orman fakültesi kurulması hazırlıklarının tamamlandığını kamuoyuna açıkladı. Ayrıca İÜ Orman Fakültesi dekanı Prof. Dr. Kemal Erkin ile görüştiklerini söyledi. Dekan Kemal Erkin, Trabzon'a angaje olduklarını söyledi. Orman Mühendisleri Odasının da üçüncü bir orman fakültesi kurulmasına karşı çıkması sonucu, Ege Üniversitesinin girişimleri sonuçsuz kaldı (Bayraktar, 1969; OMO, 1970).

KTÜ Danışma Kurulu ile İÜ Orman Fakültesinin kurduğu ve Selahattin İnal, Besalet Pamay ve Adnan Berkel gibi profesörlerden oluşan komisyonu, 25 Mayıs 1969 günü Ankara’da Milli Eğitim bakanlığında tekrar bir araya gelerek çalışmalara hız verdi (Bayraktar, 1969).

KTÜ Merkez Danışma Kurulu, Orman Fakültesinde sadece Orman Ürünleri Sanayii Mühendisi yetiştirilmesine yönelik bir karar aldı. Karar, Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem tarafından onandı. Bu gelişmeden bir ay sonra, İ.Ü. Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kemal Erkin başkanlığındaki beş profesörden oluşan bir heyet, Ankara’da yeni görevine başlayan Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Orhan Oğuz ile görüştü. Bu tür eğitimin sakıncalarını anlattılar ve kararın gözden geçirilmesini sağladı. 1969 yılında gerçekleşen karşılıklı hamleleri, izleyen yılda Milli Eğitim Bakanının başkanlığında, KTÜ Merkez Danışma Kurulu üyeleri ile İÜ Orman Fakültesi temsilcilerinin 29.07.1970 tarihinde İstanbul’da yaptıkları toplantı izledi. Toplantı sonucunda, Orman Ürünleri Sanayi bölümünün kurulması kararından vazgeçildi ve bölüm esasına göre öğretim etkinliğinde bulunulması kabul edildi. KTÜ Orman Fakültesi bünyesinde olması beklenen bölümlerin adı; Orman İşletmeciliği, Orman Endüstrisi ile Havza Islahı bölümleridir (Köse, 2018).

Bu arada, İÜ Orman Fakültesi temsilcisi Prof. Dr. Besalet Pamay’ın hazırladığı “KTÜ Orman Fakültesi Kuruluşu Hakkında Rapor” 1971 yılında ilgili taraflara verildi. Pamay, ders vermek için Trabzon’a gelmesi yanında “KTÜ Kampüs Plan ve Projesi” yapımında da görev aldı.

KTÜ’de yeni rektörü Prof. Dr. Ekrem Göksu’nun göreve gelmesiyle Orman Fakültesinin eğitime başlatılmasına hız verildi. KTÜ rektörlüğü ile İÜ Orman Fakültesi arasında bir protokol hazırlandı (Eryılmaz, 1982 ve 1993, Bayraktar, 2009). Protokol, KTÜ Rektörü Prof. Dr. Ekrem Göksu, İÜ Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hayri Bayraktaroğlu ve Milli Eğitim Bakanı Orhan Oğuz tarafından 25.02.1971 tarihinde imzalandı.

Protokol, İÜ Orman Fakültesi Dekanlığı antetli olup, “KTÜ Orman Fakültesi Kuruluşu Hakkında Milli Eğitim bakanlığı ile İÜ Orman Fakültesi Arasında İmzalanan Protokol” başlığı taşıyordu. Protokol 4 maddede açıklanmıştı.

Milli Eğitim Bakanlığı Trabzon’da KTÜ’ye bağlı Orman Fakültesinin kuruluşu ve çalışması için, İÜ Orman fakültesiyle işbirliği yapmayı; bu fakülteyi hami Fakülte olarak tanımayı ve organlarının(Genel Kurul, Profesörler Kurulu, ve

Yönetim Kurulu) alacağı kararları uygulamayı kabul eder.

İÜ Orman Fakültesi, KTÜ Orman Fakültesi tüzel kişilik kazanıncaya kadar;

Bu fakültede uygulanacak olan öğretimin esasları ile okutulacak derslerin tespitini ve bu derslerin sömestri ve yıllara dağıtımını yapmayı,

Kendi öğretim üyesi ve yardımcılarıyla bu Fakültenin öğretim ve araştırma faaliyetlerini imkanları ölçüsünde aksatmadan yürütmeyi,

Gerektiğinde dış ülkelerdeki müesseselerden öğretim üyesi ve öğretim görevlisi temininde yardımcı olmayı,

KTÜ Orman Fakültesinin ders, tatbikat, seminer ve araştırmalarına yardımcı olmak maksadıyla, kürsü ve laboratuvarlarında mevcut makine, alet ve malzemeyle genel kilerden verilmesi mümkün olanları bu Fakülteye geçici olarak vermeyi veya devretmeyi kabul ve taahhüt eder.

İÜ Orman Fakültesi, KTÜ Orman fakültesinin yetkili organları kuruluncaya kadar,

Bu Fakültenin asistanlarına “Doktora” ve “Doçentlik” tezleri vermeyi ve yaptırmayı,

Profesörlük dahil her türlü akademik unvan tevcihi işlemlerini, ilgili mevzuat uyarınca yapmayı,

Bu Fakülte için yerli ve yabancı öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve uzman seçimlerini yapmayı ve bunlarla ilişkin işlemleri yürütmeyi taahhüt eder.

İÜ Orman Fakültesi, KTÜ Orman Fakültesinin Dekanlık görevini görmek üzere, bir profesörünü aday olarak seçmeyi ve gerektiğinde kendisini, Üniversiteler Kanununun 62. maddesi uyarınca vazifelendirmeyi kabul eder.

Protokol ilk sonucunu verdi. İÜ Orman Fakültesinin önerdiği dekan adayı Prof. Dr. Orhan Uzunsoy, Milli Eğitim Bakanı Şinasi Örel tarafından KTÜ Orman Fakültesi dekanlığına atandı. Dekan Uzunsoy, 23 Eylül 1971 tarihinde Trabzon’da göreve başladı. Öğrenci alımı konusunda çalışmalarına başlandı. KTÜ’nün 1971-1972 eğitim öğretimde alacağı öğrenci kontenjanları Tablo 1’de listelenmektedir.

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Genel Ormancılık Bölümüne sahipti. Bu bölümde okuyan öğrenciler, 4 yıllık öğrenim süresi sonunda Orman Yüksek Mühendisi olarak mezun oluyorlardı. İkinci bir bölümü yoktu. KTÜ’de de aynı sistem benimsenmişti. 50 öğrenci alımı ile eğitim-öğretim

başlayacaktı. Fakat Devlet Planlama Teşkilatının istediği Orman Ürünleri Sanayii Mühendisliği Bölümü kurulamamıştı. KTÜ Yönetimi bu durumdan rahatsızdı. KTÜ Üniversite Yönetim Kurulu, 27 Kasım 1971 günkü toplantısında münakaşalı geçen bir müzakere sonucu, Orman Ürünleri Sanayii Mühendisliği Bölümünü kurdu (Duman, 1990). Genel Ormancılık Bölümündeki 50 kontenjandan 15'i Orman ürünleri Sanayi Mühendisliği Bölümüne aktarıldı ve DPT'nin isteği yerine getirildi.

Tablo 1. KTÜ'nün 1971-1972 öğretim yılı öğrenci kontenjanları
Table 1. Students quotas for the 1971-1972 academic year of KTU

Fakülte	Bölüm	Kontenjan
İnşaat-Mimarlık	İnşaat Mühendisliği	65
	Mimarlık	35
Temel Bilimler	Jeoloji Mühendisliği	40
Makina-Elektrik	Makina Mühendisliği	60
	Elektrik Mühendisliği	40
Orman	Genel Ormancılık	50
	(Orman Mühendisliği)	

3.2. Öğrencilerin Karadeniz Teknik Üniversitesine kayıt olma koşulları nasıldı?

Üniversite tarafından ilan edilen kontenjan lise mezunlarına aitti. Sahil liseliler, yabancı uyrukular ve askeri öğrenciler kontenjana dâhil değildi. Liselerin fen kolundan mezun olanların 50 kişilik kontenjana başvuru hakkı vardı. Mühendislik bölümleri (İnşaat, Mimarlık, Makine, Elektrik, Jeoloji, Jeodezi, Genel Ormancılık, Orman Ürünleri Sanayi, Kimya mühendislikleri) için 300 puan, lisans bölümleri (Matematik, Fizik, Kimya) 280 puanı olanlar başvuru hakkına sahiptiler. Her bir öğrencinin 3 bölüm tercih hakkı vardı. Bir öğrenci önce ön kayıt sonra kesin kayıt yaptırabiliyordu.

KTÜ Orman Fakültesine dekan atanmadan önce öğretim üyesi ve asistan alımına başlandı. İlk atanan asistan Dr. Ramazan Özen'dir. 1971 yılı Haziran ayında atanan Özen'i, Eylül ayında atanan Dr. Fahri Batu, Dr. Ömer Aydın Türüdü ve Dr. Mehmet Özçamur izledi. Bu asistanlar Avrupa'da doktora yapmışlardı. Asistan İhsan Gümüşkaya'nın da ataması 1971 yılı sonuna doğru yapıldı. 1972 yılı Mart ayında ise Dr. Burhan Soykan, Dr.Yılmaz Öztan, Asistan Nesime Merve, Asistan Şahin Bostancı, Asistan Hüdaaverdi Eroğlu, Asistan Kamil Yazıcı, Nisan ayında Asistan Avni Yücel Eryılmaz, Asistan Harzemşah Hafizoğlu, Mayıs ayında Asistan Rahim Anşin, Ağustos ayında Dr. Fikret Kapucu, Asistan Hasan Zeki Kalay, Aralık ayında ise Asistan Cemil Ata, Asistan Mehmet Serez ve

Asistan Yalçın Örs göreve başladılar (Eryılmaz, 1993).

KTÜ Orman Fakültesinde ilk bilimsel toplantı 3 Ekim 1971 günü yapıldı. Karadeniz ormanlarında Yaş Sınıfları Yöntemine göre yapılan amenajman planlarının uygulanması, gençleştirme ve bakım sorunları ile bölgenin ekolojik koşulları Trabzon'da tartışıldı. İÜ Orman Fakültesi öğretim üyelerinden Ord. Prof. Dr. Asaf İrmak, Prof. Dr. İsmail Eraslan ve Prof. Dr. İbrahim Atay'ın rehberliğinde seminer ve ekskürsion (teknik gezi) gerçekleştirildi. Temel Bilimler Fakültesi amfisi ve Trabzon Orman Baş Müdürlüğü Orman Okulu salonunda yapılan toplantılar ve arazideki tartışmalar 5 gün sürdü (Yenigün, 4 Ekim 1971).

KTÜ Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Orhan Uzunsoy, Fakültenin 35 kişilik kontenjanının 50 kişiye çıkarılarak Türkiye'de ilk kez Orman Ürünleri Sanayi Mühendisliğinin açılacağını kamuoyuna duyurdu. Öğrencilerin birinci ve ikinci sınıfları Trabzon'da okuyacak öğrencilerin 23 Ekim 1971 günü derse başlayacağını söyledi (Yenigün, 4 Ekim 1971). Dekan Uzunsoy, tekrar basına yaptığı açıklamada İstanbul'dan gelecek hocalarla derslerin ancak 23 Kasım 1971'de başlayacağını, KTÜ'de öğretim üyesi yardımcısı alımlarına devam ettiklerini duyurdu.

Tablo 2. Türkiye'de 1971 yılında eğitim-öğretim yapan üniversiteler
Table 2. Universities providing education in Turkey in 1971

	Üniversite	Kuruluş Tarihi	Kuruluş Yasası	Kurulduğu İl
1	İstanbul	06.06.1933	2253	İstanbul
2	İstanbul Teknik	20.07.1944	4619	İstanbul
3	Ankara	18.06.1946	4936	Ankara
4	Karadeniz Teknik	27.05.1955	6594	Trabzon
5	Ege	27.05.1955	6595	İzmir
6	Atatürk	07.06.1957	6990	Erzurum
7	Orta Doğu Teknik	04.06.1959	7307	Ankara
8	Hacettepe	08.07.1967	892	Ankara
9	Boğaziçi	12.09.1971	1487	İstanbul

KTÜ Orman Fakültesine kaydedilen öğrenciler, 1971-1972 eğitim öğretim yılına açıklanan tarihte başladılar. Öğrenciler, Orman Fakültesi binalarının inşaatı bitmediğinden Temel Bilimler Fakültesi amfi ve dersliklerinde öğrenim görüyorlardı. Öğretim elemanları ise Fizik binasında işe başlamışlardı. Orman Fakültesinin inşaatı 1971 yılında tamamlanıp, donanımları ile 1972 yılında hizmete

girince en üst katına Rektörlük örgütü taşındı. Orman Fakültesi akademik ve idari personeli ise iki katta hizmet veriyordu. Öğrenciler de 1972-1973 Eğitim-Öğretim yılı başında yeni binaya taşınma imkânına kavuştular.

Türkiye'nin ikinci orman fakültesi KTÜ'de 1971 yılında eğitime başladığında, Hacettepe ve Boğaziçi üniversiteleri de eğitim öğretime geçmiş ve Devlet üniversitesi sayısı dokuzu bulmuştu.

3.3. Mezunlara verilecek unvan

KTÜ Orman Fakültesi 1971 yılında eğitime başladı. Dört yıllık eğitimin sonucunda mezun verecekti. Öğrenciler, KTÜ'de İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi programının uygulandığını, aynı öğretim üyelerinin Trabzon'a gelerek ders verdiklerini, sınıf mevcutlarının daha az olması nedeniyle iyi yetiştiklerini öne sürerek diplomalarına ne unvanı yazılacağını Fakülte yönetimine sordular. Kamuoyuna açıklama yaparak boykot başlattılar ve derslere girmediler. KTÜ'nün diğer bölümlerinde 4 yılda mühendis yetiştirilirken İ.Ü. Orman Fakültesinde aynı sürede yüksek mühendis unvanıyla mezun veriliyordu. KTÜ ile İÜ arasında yapılan protokol gereğince eğitim-öğretim mevzuatı uygulanıyordu. KTÜ Orman Fakültesi öğrencileri, 1975 yılı Haziran ayında mezun olmalarına az bir süre kala sorunlarının çözümünü hızlandırmak için ikinci kez boykota başvurdular.

KTÜ Orman Fakültesi, sorunu KTÜ Rektörlüğü vasıtasıyla Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) gündemine taşıdı. ÜAK, 26-27 Nisan 1974 ve 21-22 Kasım 1974 tarihlerinde iki karar aldı. Bu kararlar üzerine İ.Ü. Orman Fakültesi Fakülte Kurulu'nun 10.12.1974 tarihli kararı ile İÜ Senatosunun 10.12.1974 tarihli mezkur Fakülte Kurulu kararına ait tasvip kararları ÜAK'ın 19 Nisan 1975 tarihinde aldığı karar üzerine KTÜ Orman Fakültesi Dekanlığının hazırladığı 12 Mayıs 1975 tarih ve 357 sayılı rapor Karadeniz Teknik Üniversitesi Üniversite Yönetim Kurulunun gündemine geldi. Kurul, KTÜ Rektörü ve İ.Ü. Orman Fakültesi Dekanlığı arasında imzalanan 25.02.1971 tarihli protokol, Üniversitelerarası Kurul kararı ve yürürlükteki mevzuatı dikkate alarak aşağıdaki üç önemli karar verdi (Köse, 2018).

İ.Ü. Orman Fakültesi ile KTÜ Orman Fakültesinin aynı düzeyde tedrisat yaptıkları, öğretim plan ve programlarının aynı olduğu, programların uygulanmasında (ders, uygulama, seminer, diploma tezi, ekskürsiyon, yaz stajları vs) aynı fakültenin profesörleri ve doçentleri tarafından yerine getirildiği, İ.Ü. Orman Fakültesi mezunlarına Orman Yüksek Mühendisi unvanı verildiği dikkate alınarak

1971-1972, 1972-1973, 1973-1974 öğretim yıllarında KTÜ'ye kaydedilen Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerine mezuniyetlerinde "Orman Yüksek Mühendisi" unvanı verilmesi,

Orman Sanayi Bölümü için Hamburg Üniversitesi Reinbek Orman Ürünleri Sanayi Bölümünün programının uygulanması nedeniyle "Orman Sanayi Yüksek Mühendisi" unvanı verilmesi,

1974-1975 öğretim yılında kayıt olan öğrencilerin de "Yüksek Mühendis" grubuna dahil edilmesi, 1975-1976 öğretim yılında alınacak öğrencilere "Mühendis" unvanı verilmesi kararlaştırıldı.

3.4. Bölüm adlarının değişmesi, mezuniyet süreci

KTÜ Orman Fakültesinin mevcut iki bölümünün adı 1974 yılında değiştirildi. Genel Ormanlık Bölümünün adı "Orman Mühendisliği", Orman ürünleri Sanayi Mühendisliği Bölümünün adı ise "Orman Sanayi Mühendisliği" oldu (KTÜ Senato, 21 Haziran 1974 gün ve 44 sayılı toplantı). İzleyen yılda ise Orman Sanayi Mühendisliği Bölümünün adı "Orman Endüstri Mühendisliği" olarak değiştirildi ve 1975 yılında çıkan Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde yer aldı (RG, 1975).

Orman Ürünleri Sanayi Mühendisliği Bölümünün ilk öğrencileri üçüncü sınıfa başlamıştı. Çok önemli meslek derslerinin öğretim üyesi Türkiye'de mevcut değildi. Bunun üzerine KTÜ Senatosu, Batı Almanya'dan bir profesörü ders vermek için davet etti. Kaplama Kontrplak, Yonga Levhaları ve Yüzey İşlemleri derslerini vermek üzere, Hamburg Üniversitesi Rosenheim Fachhochschule profesörü Gerhard Rackwitz'i iki ay süreyle görevlendirdi. Aylık brüt 13 bin TL ücret, geliş-gidiş yol masrafları için 5 bin TL ve yurt içi görevlendirmelerde de yasal yolluk ve yevmiye ödenmesine karar verdi (Köse, 2018). Aynı dersleri izleyen yıllarda Fransız Villiere ve Alman Von Pechman verdi. Tercümeleleri Orman Sanayi Mühendisliği Bölümü doktor asistanları yaptı. KTÜ yönetimi bu tür uygulamaları daha önce farklı bölümlerinde de yapmıştı. İnşaat, Mimarlık, Jeoloji gibi bölümlere yurt dışından profesörler getirtmiş ve bu öğretim üyeleri birkaç yıl KTÜ'de derslere girmiş ve araştırma projelerine yardımcı olmuşlardı.

Orman ürünleri sanayisi konusunda ilk uluslararası seminer, Orman Fakültesinin amfilerinde 11.06.1975 günü başladı ve 3 gün sürdü. Seminer, Federal Almanya Uluslararası Gelişme ve Vakfı İlaş ve Tarım Merkezi Dairesi ile organize edildi. Seminer konusu, Türkiye'de Orman ve Kereste Endüstrisi (Gelişme ve Müşterek Çalışma Perspektifleri)

tifleri) konulu ihtisas seminerine akademisyenler yanında kamu ve özel sektör temsilcileri katıldı (Duman, 1990).

KTÜ Orman Fakültesinin Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ilk kez 8 Eylül 1975 gün ve 15350 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı. Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı bölümlerinin yarıyıllar itibarıyla dersleri, kredileri ve seçmeli dersleri yanında alınacak unvanlar da ilgili Yönetmelikte yer aldı. Kış, yaz ve güz dönemleri tanımlandı. Yarıyıllardaki derslerin sınavları kış ve yaz yarılları sonunda, bütünleme sınavları ise yaz yarılları sınavlarından sonraki güz döneminde yapılması kararlaştırıldı.

KTÜ Orman Fakültesinin üçüncü bölümü Peyzaj Mimarlığı ise Senatonun 18.08.1975 gün ve 2 sayılı kararı ile kuruldu. Karar, 18 Eylül 1975 günü Resmi Gazetede yayımlandı. Fakat yeterli kadro oluşturulamadığı için 1982 yılında kapatıldı. Aynı bölüm 1988 yılında tekrar kuruldu ve 1990 yılında YÖK tarafından onaylandı ve aynı yıl eğitim-öğretime başladı.

KTÜ, İÜ ve Milli Eğitim Bakanlığının 1970 yılında KTÜ'de üçüncü bir bölüm olarak kabul ettiği Havza Islahı Bölümü de ancak 1992 yılında gündeme geldi. Orman Fakültesi Fakülte Kurulunun önerdiği Erozyon Mühendisliği Bölümü kurulması kararı KTÜ Senatosunun 2 Ekim 1992 gün ve 118 sayılı toplantısında kabul edildi. Toprağını ve suyunu planlı kullanamayan hiçbir ülkenin kalkınmadığı bilimsel bir gerçek olmasına, topraklarının yaklaşık %80'inde çeşitli şiddette erozyon bulunmasına rağmen Yükseköğretim Kurumunda dikkate alınmadı ve Türkiye'de ilk olacak bu bölümün kurulması gerçekleşemedi (Köse, 2018).

Orman Fakültesinin Senatoya önerdiği Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi Bölümü ise 2009'da kuruldu. Eğitim ve öğretime başlaması, 2012-2013 döneminde gerçekleşti.

KTÜ Orman Fakültesi ilk mezunlarını 1975 yılında verdi. 40 kişilik Orman Mühendisliği Bölümünden 6 ve 13 kişilik Orman Sanayii Mühendisliği Bölümünden 5 öğrenci yılsonu sınavında başarılı bulunarak mezun oldular. Bütünleme sınavı sonrası ise Orman Mühendisliğinden 11, Sanayii Mühendisliğinden iki öğrenci daha mezuniyete hak kazandılar (Duman, 1990).

Fakülteyi Orman Sanayii Mühendisliğinden Mehmet Savsar birinci olarak bitirdi. İkinci Orman Mühendisliği Bölümünden Kemal Salvur, üçüncü ise Orman Sanayi Mühendisliğinden Nadir Somuncu oldu. Her iki bölümden mezun öğrencilerin mezuniyet töreni, Makine-Elektrik Fakültesindeki Halis Duman Amfisinde gerçekleşti. Mezuniyet kokteyli ise şehir merkezinin deniz kenarındaki Emperyal gazinosunda (ilerleyen yıllarda yıkıldı) yapıldı. Tören ve kokteyle İÜ Orman Fakültesi öğretim üyeleri de katılım gösterdi.

KTÜ tarihinde ilk doçentlik sınavı, 1975 yılında Orman Fakültesinde yapıldı. Burhan Soykan için yapılan sınavın dört aşaması mevcuttu. Üniversitedeki Maliye Bakanlığı veznesine 500 TL'lik başvuru harcı yatıran aday, öncelikle yabancı dil sınavını başarmak ve doçentlik tezi hazırlamak zorundaydı. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi profesörlerinden oluşan jüri, raporlarını ayrı ayrı sunduktan sonra ortak bir toplantı sonrası yine rapor hazırladı. Orman Fakültesi toplantı salonunda yapılan kollokyum (sözlü) sınavında başarılı bulunan aday, bir gün sonra Amfi-3'te dinleyicilere

Tablo 3. Türkiye'de kurulu orman fakülteleri
Table 3. The faculties of forestry in Turkey

Sıra No	Kurulduğu üniversite	Kuruluş Tarihi	Fakülte kuruluşu	Eğitime başlama	Bağlı olduğu üniversite
1	İstanbul	1933	1933*	1933	İstanbul Üni. Cerrahpaşa-2018
2	Karadeniz Teknik	1955	1963	1971	-
3	Süleyman Demirel	1992	1992	1995	Isparta Uygulamalı Bilimler-2018
4	Zonguldak Karaelmas (Bülent Ecevit)	1992 (2012)	1992	1993	Bartın-2008
5	Bolu Abant İzzet Baysal	1992	1992	1995	Düzce-2006
6	Gazi	1992	1992	1998	Kastamonu-2006
7	Sütçü İmam	1992	1992	1996	-
8	Kafkas	1992	1992	1993	Artvin Çoruh-2007
9	Ankara	1994	1994	1996	Çankırı Karatekin-2007
10	Karabük	2007	2012	2013	-
11	Bursa Teknik	2010	2010	2015	-
12	İzmir Kâtip Çelebi	2010	2010	2018	-

*1857 yılında kurulan iki yıllık Orman Okuluna dayanır.

açık olan deneme dersi verdi ve başarılı bulundu. KTÜ Senatosunun 21.11.1975 gün ve 88 sayılı toplantısında ise doçent unvanı onaylandı.

Orman Fakültesinin kadrosundan ilk profesörlüğe yükseltilme, Senatonun 11 Şubat 1977 gün ve 126 sayılı toplantısında gerçekleşti. Doç. Dr. Hüsamettin Peker'in profesörlüğe atanması için Milli Eğitim Bakanı, Başbakan ve Cumhurbaşkanı'nın üçlü kararnameyi imzalaması ile gerçekleşti. Prof. Dr. Hüsamettin Peker, Orman Fakültesinin akademik kadrosundan yetişen ilk dekan oldu. KTÜ'nün 1977 yılında özerkliğe kavuşmasından sonra dekan ve rektörler göreve seçimle gelirdi. Hiçbir üst makamın onayı gerekmezdi. Mazbatayı alan, aynı gün göreve başladılar. 1977 yılında yapılan rektör seçimini Mimarlık Bölümünden Prof. Dr. Erdem Aksoy kazandı. Orman Fakültesinin ilk seçimle göreve gelen dekanı ise Prof. Dr. Burhan Soykan oldu (Köse, 2018).

KTÜ Orman Fakültesinin ilk kendi öğretim üyeleri 1975-1976 eğitim öğretim döneminden sonra derslere girmeye başladılar. Doç. Dr. Hüsamettin Peker Orman İşletme Ekonomisi, Doç. Dr. Burhan Soykan Orman Amenajmanı ve Foto Yorumlama, Doç. Dr. Yılmaz Öztan ise Toprak Koruma ve Sel Kontrolü derslerini verdiler.

4. Tartışma ve Sonuç

Türkiye'de Orman Fakültelerinin kurulmasında genelde bir kritere göre hareket edilmediği görülmektedir. İstanbul Üniversitesinde orman fakültesi kurulmasının haklı gerekçeleri vardı. İlk oluşu, geçmişinin köklü bir tarihe dayanması, Almanya'dan gelen ve getirilen profesörlerin ilk orman fakültesinde görev almalarını gerekçe gösterebiliriz. Karadeniz Teknik Üniversitesinde orman fakültesi kurulmasında ise kalkınma planları doğrultusunda karar verilmesi önemli bir etkidir. Teknik üniversite kapsamında Orman Ürünleri Sanayi Mühendisliğinin kurulması çalışmaları, planlamada dikkate alınan kalkınma anlayışına dayanır.

1992'de bir gecede 6 orman fakültesinin kurulması ise tamamen siyasi nedenlere dayanmaktadır. Antalya ilinde orman fakültesi kurulması çalışmaları yürütülürken, iktidar karar vericileri ve üst düzey bürokratlarının istekleri ön plana çıkmıştır. Yeni kurulan altı orman fakültesinden dördünün Karadeniz Bölgesinde kurulması örneğinde olduğu gibi. Daha sonra kurulan yeni orman fakültelerinin de kriterlerinin bulunmadığı görülmektedir. Çok farklı topoğrafya, iklim, toprak ve bitki örtüsü ya da endüstrinin geleceğine yönelik coğrafi bölge anlayışı hiç dikkate alınmamıştır.

Akdeniz ormancılığında sık sık söz edilir, Türkiye'nin Akdeniz kuşağında yer aldığı konular ama Antalya, Mersin ve Adana illerinde orman fakültesi kurulması gündeme gelmez. Fakat, orman yangınlarının gündeme gelmesiyle, kamuoyu, bölgedeki orman fakültelerini arar olmuştur.

Doğu Karadeniz Bölgesinde bir, Orta ve Batı Karadeniz bölgelerinde birer orman fakültesi yeterli olması gerekirken, bugün bitişik sayılabilecek Kastamonu, Bartın, Karabük, Çankırı ve Düzce illerinde 5 orman fakültesi kuruludur. Marmara Bölgesinin İstanbul ve Bursa illerinde birer orman fakültesinin mevcudiyeti isabetli karardır. Gecikmeli de olsa İzmir'de bir orman fakültesinin kurulması yeterli olmayabilir. Akdeniz Kuşağında Antalya'da bir, Mersin veya Adana'da bir orman fakültesinin kurulması ihtiyaç olarak görülmelidir. Arazi bozulmasının yaşandığı, kurak mıntıkların ön plana çıktığı günümüzde İç ve Doğu Anadolu Bölgelerinde birer orman fakültesi kurulmalıdır.

Orman fakülteleri kurulduktan sonra bunlara atanan yöneticilerin hemen bölüm kurması ve bir an önce eğitim öğretime başlama isteklerine olumlu bakılmamalıdır. Katılımcı yaklaşım benimsenerek, Üniversite- Kamu- Özel Sektör- Sivil Toplum bir araya gelerek karar almalı ve siyasete katkı yapılmalıdır.

Kaynaklar

Bayraktar, A. K. Y. 2009. KTÜ'nün Kuruluş Çalışmaları, Sonhaber Matbaacılık, Trabzon.

Bayraktar Gazetesi, 29 Mayıs 1969, KTÜ danışma Kurulu Yarın Ankara'da Toplanıyor, Trabzon.

Duman, H. 1990. Karadeniz Teknik Üniversitesinde Görevim ve Bazı Anılarım. Acar Matbaacılık, İstanbul.

Eryılmaz, A.Y, 1982. Karadeniz Üniversitesi Orman Fakültesinin 10 yılı, *Karadeniz Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt:5, Sayı:2, s.269-294, Trabzon.

Eryılmaz, A. Y. 1993. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nin Kuruluşu ve Eğitim-Öğretim Etkinliklerinin Tarihsel Gelişimi, KTÜ Orman Fakültesi Yayın No: 168/20, Trabzon.

Hizmet Gazetesi, 27 Şubat 1966, Trabzon.

Köse, S. 2018. KTÜ 61 Yaşında Belgelerle Karadeniz Teknik Üniversitesi Tarihi, Sonhaber Matbaacılık, Trabzon.

OGM, 1962. Beş Yıllık Planlama İle İlgili Ormancılık Komitesi Raporu, Orman Genel Müdürlüğü

Yayın No: 345/1, Gürsoy Basımevi, Ankara.

OMO, 1970. Orman Mühendisleri Odası. KTÜ Merkez Danışma Kurulunun Orman Fakültesi Kuruluşunu Tadil Eden Kararı, Orman Mühendisliği Dergisi,9(2): s. 5-8, Ankara

RG, 06.06.1933. İstanbul darülfünununun ilgasına ve Maarif Vekaletince yeni bir Üniversite kurulmasına dair kanun no: 2252, T.C. Başbakanlık.

RG (Resmi Gazete), 27 Mayıs 1955. Karadeniz Teknik Üniversitesi Adıyla Trabzon'da Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun, Kanun No: 6594. T.C. Başbakanlık.

RG (Resmi Gazete), 27 Eylül 1963: Karadeniz Teknik Üniversitesi Adıyla Trabzon'da Bir Üniversite Kurulması Hakkındaki 6594 Sayılı Kanuna Ek Kanun, Kanun no:336. T.C. Başbakanlık.

RG(Resmi gazete), 31 Mayıs 1967. 336 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında 871 sayılı Kanun. T.C. Başbakanlık.

RG(Resmi Gazete). 8 Eylül 1975. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Öğretim ve Sınav Yönetmeliği. T.C. Başbakanlık.

Yenigün Gazetesi, 26 Eylül 1967, Kemal Yılmaz Rektörü Bakana Şikayet Etti, Trabzon.

Yenigün Gazetesi, 4 Ekim 1971, KTÜ'de Orman Ürünleri Sanayi Kısmı Açılıyor, Trabzon.

Metinde atıf yapılmayan aşağıdaki eserlerden de yararlanılmıştır.

Bingöl,İ., 1990: Ormanlarımız ve Ormancılığımız, Cilt I ve II. Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı, Yayın no: 4, İstanbul.

Eraslan, İ. 1989: Türkiye'de Ormancılık Öğretim ve Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi, Türkiye Eğitim ve Kültür Vakfı, Yayın No: 1, İstanbul

Gümüş, C. 2012: Türkiye'de ormancılık eğitiminin tarihsel gelişimi, 5531 Sayılı Kanunun Yüksek Öğretim ve Eğitime Yansımalarının İrdelenmesi ve Hedefler Kongresi, 23-24 Kasım 2012, s.31-45, Kastamonu.

İÜ 2013: 1857'den Günümüze Ormancılık Eğitim-Öğretim Çalıştayı, 17-19 Kasım 2013, 389 s, İstanbul

KTÜ, 1971:Karadeniz Teknik Üniversitesi Özel Kanunları, Protokolleri ve Yönetmelikleri, 3. Baskı, KTÜ Yayın No: 37, KTÜ Matbaası, Trabzon

KTÜ, 1992: KTÜ Senato Kararı, 02/10/1992 gün ve 118 sayı.

Keskin, Ö. 2013: Osmanlı İmparatorluğunda Ormancılık Eğitiminin Gelişimi: Orman Mektebi Alisi, 1857'den Günümüze Ormancılık Eğitim-Öğretim Çalıştayı, 17-19 Kasım 2013, s. 13-17, İstanbul

Pamay, B., 1971: KTÜ Orman Fakültesi Kuruluşu Hakkında Rapor.